

Docela mazaný způsob, jak z hráčů vyždímat maximum.

Michal Bystrov

Občas dělám takovou věc, která by pro novináře měla být samozřejmá, ale věřte mi, že zdaleka není: když mi dojdou nápady, o čem psát, a nechci si nechat nutit témata shora, vyjdu do ulic a hledám nové téma sám. Tak jsem pro sebe objevil například současný pražský bigbít skupiny Tajné slunce, grungeovou lyriku kapely Obří broskev nebo folkové rapování Ondry Ládka, který se měl už brzy proslavit pod pseudonymem Xindl X. Dlouho předtím, než se z toho stala móda, jsem na Dobešce vytleskával Traband, v Železné Jamese Harriese či Terryho Lee Halea a na Rychtě tehdy ještě syrově rockové Frames. Odměnou mi bylo, že jsem někdy uhodil hřebíček na hlavičku o setinu sekundy dřív než jiní publicisté.

Jednoho večera mě tahle má záliba zavedla do kavárny Pod Vesuvem v karlínské Šaldově ulici, co by kamenem dohodil od vozovny první pražské koňky. Přišel jsem se podívat na folkové duo Nestíháme, o kterém jsem nevěděl nic víc, než že si ho vybrali za předskokany pánové z Neřež. Honza Řepka (polovina této dvojice) si mě všiml prakticky okamžitě – zjevně jsem nepatřil k obvyklému inventáři jejich vystoupení. Bleskovým výslechem zjistil, co v kavárně pohledávám, a po koncertě jsme se překvapivě hladce dali do řeči. Ukázalo se, že k sobě máme blízko nejen místem bydliště (oba jsme bydleli na pomezí Vinohrad a Vršovic), ale i hudebním vkusem (Bob Dylan, Neil Young).

Koncerty kluků z Nestíháme měly jeden zajímavý rys: často s nimi vystupoval někdo, kdo byl známější a zasloužilejší než oni – jenže místo aby hrál jako hvězda večera, musel se spokojit „pouze“ s rolí hosta. To sebevědomí, ta zdravá drzost mi imponovaly, a tak mě napadlo, že by Honza možná byl ten pravý pro uskutečnění zatím dost nejasného plánu, který jsem nosil v hlavě. Tehdy zrovna vypoklonkovali z pražských klubů všechny, kteří je nedokázali vyprodat, zvláště když se ceny lístků zvedly na stovku a výš. Balbínka, Salmovská, Železná, Kaštan, Rubín, Klamovka – tam a na mnoha jiných místech si už začínající kapela nemohla zahrát, aniž by měla větší náklady než zisky. Na Slamníku chtěli dvoutisícovou zálohu, na Baráčnické rychtě to bylo podobné.

Neříkám, že se po muzikantech nemá žádat, aby si na živou produkci vydělali, jenže je to (stejně jako v případě muziky hrané v Českém rozhlase) klasická Hlava 22: nějak se začít musí, a nezačne se, pokud nedostanete šanci. Hit nebude hitem, pokud ho nejdřív někdo někde nepustí a neumožní mu, aby se hitem stal. Majitelé klubů si nevychovejí své stálé kapely ani publikum, pokud to s nimi prostě nerisknou. Jistěže mohou pořád všude hrát jen

staré páky typu Schmitzera, Třešnáka, Merty, Hutky, Buriana a Dědečka, ovšem při vší úctě ke zmíněným osobnostem, kdyby se program malých sálů v hlavním městě skládal pouze z takových jmen, absolutně by to nereflektovalo stav současné české hudby. A mimochodem, na případě míst, jako je Malostranská beseda, vidíme, že dnes už v tomto směru nemají na růžích ustláno ani ti nejlepší z nejlepších.

Je tedy jasné, že se situací nové generace tuzemského písničkářství se muselo rychle něco udělat. Vašek Koubek pořádal svoje Sklepy, Honza Burian Osamělé písničkáře. Traband dával méně známým kolegům šanci o přestávce svých vystoupení. Za pivo a vlažný potlesk hloučku štamgastů se hrálo ve foyeru kina Aero, na Parukářce, U Vystřeleného oka... Má a Honzova idea však zněla: vrátit se do dob, kdy v newyorské bohémské čtvrti Greenwich Village patřily folkové kluby jeden den v týdnu komukoli, kdo vylezl na pódium. Konkurence v New Yorku byla a je o hodně větší, takže kdo diváky nezaujal hned napoprvé, býval dost brutálně vypískán. To u našeho „hodného“ folkového národa nehrozí, což je možná škoda, protože se mi často zdá, že těmto posluchačům stačí málo. Na druhé straně oceňuji jejich toleranci, která není vlastní – a je to tak v pořádku – rockerům a underground'ákům.

Zároveň s myšlenkou pořádat open mic (tradiční výraz pro scénu otevřenou všem) nás napadlo, že by měl každý večer – po vzoru vystoupení Nestíháme – mít zvláštního hosta, s nímž by se však vůbec nejednalo jako se zvláštním. Hrál by tak jako ostatní víceméně zadarmo, byl by prostě jedním z řady a musel by se snažit zaujmout jako každý jiný. A naopak, ti méně zkušené účinkující by se zase museli snažit, aby si v jeho společnosti neuřízli ostudu. Docela mazaný způsob, jak z hráčů vyždímat maximum. Nejdřív jsme si mysleli, že za takových podmínek k nám žádný uznávaný performer nepřijde, ale rád konstatuji, že jsme se hluboce mylili: Zdeněk Vřešťál, Ivan Hlas, Mirek Kovářík, Jiří Šlupka Svěrák, Xindl X – ti všichni ochotně dorazili. A potom, když se z karlínského open micu stal open mic vinohradský a ještě později dejvický, se počet slavných (ale i docela neznámých, a o to zajímavějších) hostů rozrostl na takové množství, že mi nezbyvá než před Honzou Řepkou smeknout.

Zatímco já časem odpadl, on tuto akci přivedl k netušenému rozkvětu a získal jí respekt, o jakém se většině podobných projektů může jen zdát. Open Mic Potrvá rovná se Honza, to je jasná zpráva. Jedno bych tu však přece jen chtěl dodat, abychom se vyhnuli zmatkům: open mic (či open mike) jako takový jsme samozřejmě nevymysleli. Zaprvé nás inspirovala dlouholetá zámořská tradice, zadruhé jsme měli konkrétní předobrazy ve svém okolí. Už když jsem chodil na Ježkárnu, pořádal můj učitel Šlupka v Salmovské tzv. Večery spřátelených armád. Nahoře na Vinohradech fungoval britský open mic, na australském open

micu v Soutterainu u Pavláku jsem se skamarádil s výborným písničkářem Jamisonem Youngem. Přibližně ve stejné době, kdy jsem poznal Honzu, jsem se seznámil také s Michaelem Kyselkou, který zrovna rozjížděl svůj Czech Mike (nejprve ho pořádal v Motoráji na Krejcárku, potom v Rock Café).

Postupem času došlo ke kýženému prolnutí lidí, kteří na všech těchto akcích vystupovali. Leccos urychlil první open mike na letním festivalu United Islands Of Prague, pořádaný mnou a M. Kyselkou dohromady. Právě tam viděl Michal Prokop zpívat Janu Šteflíčkovou, načež ji pozval na svůj velký koncert do Lucerny. Justin Lavash, jehož kdysi odněkud přitáhl Honza, tady definitivně přesvědčil ty správné lidi, že patří na hlavní pódium (nakonec to dotáhl na předskokana Johnnyho Wintera a desku Lenky Dusilové). Na „mainstage“ se příští rok naprosto zaslouženě vydrápalo i Tajné slunce, a tak bych mohl pokračovat dál a dál...

Rovněž došlo k určitému propojení s Burianovými „Osamělci“ – tak se do jejich vzácné společnosti dostal třeba Filip Pýcha, a koneckonců i já. Myšlenka open miku (ať už se mu říká jakkoliv) je mnohem starší než my všichni, a dělá chybu, kdo se snaží přivlastňovat si ji, což se bohužel právě v případě „konkurenční“ akce Czech Mike stalo. Proto si vážím toho, že se Honza Řepka projevuje jako soudný člověk a nehraje si na spasitele písničkářského undergroundu (protože české písničkářství už zase v undergroundu je, co si budeme povídat). Prostě a jednoduše propojuje lidi, nechává je, aby se inspirovali navzájem, a svým neúnavným snažením ovlivňuje jak ty, kdo začínají, tak ty, kteří už mají leccos za sebou.

Jsem rád, že jsem mohl být při tom. A nakonec dovolte, abych připomněl výrok Ladislava Kantora, jehož si je jistě vědom každý slušný písničkář: *Textařství není ta služka, co náhradním Beethovenům píše krátké a dlouhé slabiky na morseovku melodií jejich úžasných harmonických objevů.*

Howgh.

Michal Bystrov, Vánoce 2011.